

MATS STRANDBERG

ΤΟ ΙΔΡΥΜΑ

**ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΑΠΟ ΤΑ ΣΟΥΗΔΙΚΑ
ΓΙΩΡΓΟΣ ΜΑΘΟΠΟΥΛΟΣ**

Κ Ε Δ Ρ Ο Σ



Mats Strandberg: *To ίδρυμα*
Τίτλος πρωτοτύπου:
Mats Strandberg: *Hemmet*

ISBN 978-960-04-5039-2

Μετάφραση από τα σουηδικά: Γιώργος Μαθόπουλος
Υπεύθυνη Τμήματος Επιμέλειας-Διόρθωσης: Μαρία Σπανάκη
Επιμέλεια-Διόρθωση: Αναστασία Παπασταθοπούλου
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Mats Strandberg, 2017 by Agreement with Grand Agency*
© *Για την έκδοση στα ελληνικά, Εκδόσεις Κέδρος Α.Ε., 2019*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.
Γ. Γενναδίου 3
Αθήνα 106 78
τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655
www.kedros.gr • facebook.com/kedros.gr
e-mail: books@kedros.gr

ΓΙΟΥΕΛ

Αφουγκράζεται με τεταμμένη προσοχή. Δεν τολμάει ούτε να αναπνεύσει.

Πίσω από την κουρτίνα αχνοφαίνεται το φως της αυγής. Ο Γιούελ σηκώνει το κεφάλι και κοιτάζει με μισόκλειστα μάτια την ώρα στο ψηφιακό ρολόι του παλιού στερεοφωνικού. Ούτε πεντέμισι το πρωί δεν έχει πάει ακόμα.

Το στόμα του είναι στεγνό και τα σεντόνια μούσκεμα από τον ιδρώτα. Κοιτάζει την κλειστή πόρτα και εκπνέει αργά. Η κραυγή ήταν μάλλον ψευδαίσθηση· ένα κατάλοιπο ονείρου που το άφησε στον ύπνο του και δεν το θυμάται πια.

Ακουμπάει ξανά το κεφάλι στο μαξιλάρι. Προσπαθεί να κλείσει τα μάτια του, αλλά τα βλέφαρά του συνεχώς ανοίγουν. Το σώμα του είναι κουρασμένο, αποζητά τον ύπνο, αλλά το μυαλό του βρίσκεται σε εγρήγορση, πλημμυρισμένο από σκέψεις για όσα έχει να κάνει.

Εγκαταλείπει την προσπάθεια. Ψηλαφεί το καλώδιο του λαμπατέρ και βρίσκει τον διακόπτη. Το φως είναι πολύ δυνατό και ο Γιούελ μορφάζει. Ο Μπρετ Άντερσον και η Ντέμπι Χάρι τον κοιτάζουν από τις αφίσες που είναι καρφιτωμένες στον λοξό τοίχο της γωνίας στην οποία βρίσκεται το κρεβάτι. Η Κάθλιν Χάνα τον κοιτάζει ενθαρρυντικά από μια σελίδα εφημερίδας κολλημένη στον τοίχο στα πόδια του κρεβατιού.

Σήκω. Σήκω. Μπορείς να ξεκινήσεις. Σήκω όρθιος. Κάνε ντους πριν ξυπνήσει η μαμά. Σήκω τώρα. Έτσι κι αλλιώς δεν μπορείς να ξανακοιμηθείς.

Παραμένει ξαπλωμένος. Το να σηκωθεί απαιτεί να καταβάλει μια δύναμη που δεν έχει μέσα του. Το κρεβάτι είναι ένας τάφος από μουσκεμένα σεντόνια. Θα τρελαθεί αν δεν κοιμηθεί σύντομα μια ολόκληρη νύχτα.

Κοιτάζει επίμονα το δωμάτιο, στο οποίο δεν έχει αλλάξει τίποτα από τότε που έφυγε από τον τόπο του. Μόνο ο ίδιος έχει γίνει άλλος άνθρωπος.

Όταν ήταν δεκαεννιά χρονών όλα του φαίνονταν πιθανά. Ο κόσμος τον περίμενε. Έξω από αυτό το σπίτι. Μακριά από αυτό το χωριό. Και τώρα έχει επιστρέψει, είκοσι χρόνια μετά, και δεν μπορεί ούτε να σηκωθεί από το κρεβάτι. Στο ισόγειο ανοίγει η πόρτα ανάμεσα στην κουζίνα και στο χολ. Ο Γιούελ κρατάει ξανά την ανάσα του.

«Ε... Πού έχουν πάει όλοι; Είναι κανείς εδώ;»

Τσιριχτή φωνή, φοβισμένη. Διαπερνά τον Γιούελ. Το στομάχι του γίνεται κόμπος.

Μετά ακούει από κάτω έναν δυνατό γδούπο.

Η μαμά.

Ο Γιούελ παραμερίζει το πάπλωμα. Διασχίζει τρέχοντας το κτρινοσμένο σανιδένιο πάτωμα και βγαίνει στο χολ. Ο ουρανός του Ιουνίου έξω από το παράθυρο είναι γαλανός. Είναι πολύ νωρίς και ο κήπος βρίσκεται ακόμα στη σκιά, αλλά τα δέντρα πάνω στο βουνό λάμπουν στο πρωινό φως. Η σκάλα προς το κάτω πάτωμα είναι ολοφώτεινη. Στην ταπετοσαρία χορεύουν πεταλούδες σε λεμονί φόντο.

«Έρχομαι!» φωνάζει κατεβαίνοντας βιαστικά.

Το χολ του ισογείου είναι άδειο. Μόνο κάτι μπλούζες φλις και ένα μπουφάν στην κρεμάστρα, δίπλα στο φθαρμένο δερμάτινο σακάκι του.

«Μαμά;»

Καμία απάντηση. Δοκιμάζει να ανοίξει την εξώπορτα. Δόξα τω Θεώ, είναι ακόμα κλειδωμένη. Η μαμά είναι στο σπίτι.

Η πόρτα του μπάνιου είναι ανοιχτή. Ο Γιούελ πάει προς τα εκεί. Το μπάνιο αναδίδει μια γλυκερή μυρωδιά μούχλας. Στο

πάτωμα είναι πεταμένες δύο κιλότες με κίτρινους λεκέδες στα σημεία που ακουμπούν ανάμεσα στα σκέλια. Στο κάθισμα της τουαλέτας υπάρχουν στεγνά κάτουρα. Ο σωλήνας του ντους αναπαύεται σαν φίδι στο βάθος της μπανιέρας.

Θα μπορούσε να πέσει καθώς πλενόταν, και να σπάσει κανένα κόκαλο, να της ανοίξει το κεφάλι και να προσπαθήσει να καλέσει σε βοήθεια. Και εγώ να μην ξυπνήσω.

Ένα τέτοιο επεισόδιο δεν θα ήταν άραγε κλασική περίπτωση αν συνέβαινε την τελευταία μέρα που θα βρίσκονταν και οι δύο στο σπίτι, την τελευταία μέρα που η μητέρα του θα ήταν στη δική του ευθύνη;

Ο Γιούελ μπαίνει στην κουζίνα. Η μακριά κουρελού βρίσκεται λοξά στο πάτωμα. Ο γδούπος που άκουσε αντηχεί ακόμα μέσα του.

«Μαμά, πού είσαι;»

Καθώς περνά μπροστά από τον πάγκο του νεροχύτη σηκώνει τη χάρτινη συσκευασία του κρασιού, που βρίσκεται εκεί που την έχει αφήσει.

Είναι σχεδόν άδεια.

«Γιούελ; Γιούελ!»

Μπαίνει βιαστικά στο καθιστικό. Η μητέρα του τον κοιτάζει επίμονα από τη μικρή τραπεζαρία. Τα ξεθωριασμένα μάτια της φανερώνουν τον φόβο μικρού παιδιού. Το πρόσωπό της έχει γεράσει πολύ γρήγορα στη διάρκεια της άνοιξης. Οι τρίχες των μαλλιών της είναι γκρίζες πολλά εκατοστά στην κορυφή. Φαίνεται σχεδόν φαλακρή. Ο Γιούελ θα προσπαθήσει να της τα βάψει πριν φύγουν από εκεί.

Μανούλα...

Η μητέρα του φοράει μια παλιά κοντομάνικη μπλούζα και είναι τόσο γερμένη μπροστά, που της καλύπτει τους μισούς γοφούς. Τα γόνατά της είναι σαν εξογκώματα στα κάτισχνα πόδια της.

«Τηλεφώνησε στην αστυνομία», του λέει. «Μπήκαν κλέφτες στο σπίτι μας».

Ο Γιούελ προσπαθεί να χαμογελάσει κατευναστικά, αλλά ανα-

γνωρίζει το βλέμμα της μητέρας του. Η γυναίκα βρίσκεται σε ένα μέρος όπου ο Γιούελ δεν μπορεί να την προσεγγίσει.

Μέχρι τώρα η μητέρα του πάντα γυρίζει πίσω, για λίγες στιγμές κάθε φορά. Αναλαμπές αυτού που υπήρξε. Οι στιγμές αυτές λιγοστεύουν ολοένα και πιο πολύ, με τρομερά γρήγορο ρυθμό.

«Δεν υπάρχει κανένας κίνδυνος», της λέει.

«Κανένας κίνδυνος;» ξεφυσάει η μητέρα του. «Δεν βλέπεις ότι πήραν τα έπιπλα που έφτιαξε ο παππούς σου; Και την πολυθρόνα που τόσο άρεσε στον πατέρα σου!»

Προχωράει παραπατώντας προς την ανοιχτή πόρτα της κρεβατοκάμαρας:

«Και το γραφείο! Καταλαβαίνεις ότι πήραν το γραφείο παρότι κοιμόμουν ακριβώς δίπλα; Πήραν ακόμη και τις φωτογραφίες!»

Δείχνει με επικριτικό ύφος τον τοίχο. Η ξεθωριασμένη από τον ήλιο ταπετσαρία είναι πιο σκούρα εκεί που υπήρχε το καθραρισμένο πορτρέτο. Ο Γιούελ πηγαίνει και στέκεται δίπλα της στο άνοιγμα της πόρτας. Ακουμπάει το χέρι του στον ώμο της.

«Τι θα τις κάνουν τις φωτογραφίες μας;» λέει η μητέρα του κουνώντας το κεφάλι.

Η κρεβατοκάμαρα είναι γυμνή· έχει αποκαλυφθεί. Η πλαστική μοκέτα έχει ξεκολλήσει στο σημείο όπου βρισκόταν το γραφείο. Η ταπετσαρία έχει ανοίξει σε μια γωνιά και έχει εμφανιστεί ξανά ένας λιπαρός λεκές στον τοίχο, κοντά στο κεφαλάρι του κρεβατιού. Μόλις δύο μέρες πριν ο Γιούελ έτριψε εκείνο το σημείο και εξαφάνισε τον λεκέ, αλλά αυτός έχει εμφανιστεί πάλι. Όπως πάντα. Μια ντουλάπα είναι ανοιχτή. Στη δοκό της κρέμονται άδειες οι παρατημένες κρεμάστρες. Τα ρούχα που θα κρατήσει η μητέρα του είναι διπλωμένα μέσα στη βαλίτσα που βρίσκεται κάτω από το κρεβάτι.

«Δεν ήταν κλέφτες», λέει ο Γιούελ. «Ήταν εδώ χτες οι εργάτες του συνεργείου μετακόμισης και πήραν τα πράγματά σου. Το ξέχασες;»

Συνειδητοποιεί αμέσως το λάθος του.

Δεν πρέπει να θυμίζω στη μαμά πόσο ξεχασιάρα είναι, γιατί θα αγχώνεται περισσότερο.

«Μα τι λες;» τον ρωτάει αγανακτισμένη.

«Για τους εργάτες λέω. Αφού μετακομίζεις σήμερα. Δεν θα είναι ωραία;»

Ανατριχιάζει μόλις ακούει την ψεύτικη χαρά στη φωνή του.

Δεν πάει άλλο, μαμά. Είναι για το δικό σου καλό.

«Κοίτα εδώ», συνεχίζει τραβώντας προς τα έξω τη βαλίτσα. «Χτες βοηθήσαμε ο ένας τον άλλο να διαλέξουμε τα ρούχα που θα πάρεις μαζί σου».

«Σταμάτα, Γιούελ. Δεν μου αρέσουν αυτά τα στεία».

«Μαμά...»

«Πού θα μετακομίσω;»

Ο Γιούελ διστάζει. Δεν μπορεί να της πει ότι θα πάει στη Σκιά του Έλατου. Μέχρι στιγμής η αναφορά του ιδρύματος ήταν απλώς συμβολική. Ένα αστειό για να κρύβει τον φόβο. Κάθε φορά που η μητέρα του ξεχνούσε πού άφηνε τα γυαλιά της ή δεν έβρισκε την κατάλληλη λέξη έλεγε: *Αχ, όχι, σε λίγο θα καταλήξω στη Σκιά του Έλατου.*

«Θα μένεις μαζί με ανθρώπους της ηλικίας σου», της λέει ο Γιούελ. «Κάτω, στο Σκρέντσμπι. Θα είναι πολύ καλά. Θα υπάρχει πάντοτε κόσμος να σε φροντίζει».

Η μητέρα του ανοίγει διάπλατα τα μάτια της. Δείχνει να καταλαβαίνει ότι ο Γιούελ σοβαρολογεί, αν και αυτό που της λέει μοιάζει εντελώς παρανοϊκό.

«Μα... εδώ δεν περνάμε καλά;»

«Και εκεί θα περνάς καλά. Θα δεις. Τακτοποίησα το καινούργιο σου διαμέρισμα και...»

«Δεν ξέρω τι κάνεις και τι φτιάχνεις, αλλά πρέπει να σταματήσεις. Τι θα έλεγε ο πατέρας σου αν ερχόταν στο σπίτι κι εγώ είχα φύγει από δω;»

Όχι πάλι τα ίδια. Όχι σήμερα. Ο Γιούελ δεν λέει τίποτα. Η μητέρα του μπαίνει στην κουζίνα. Το νερό αρχίζει να τρέχει. Κάτι αναποδογυρίζει, πέφτει στο πάτωμα και σπάει. Ο Γιούελ αναστενάζει.

Η ΣΚΙΑ ΤΟΥ ΕΛΑΤΟΥ

Η Σκιά του Έλατου βρίσκεται στο Σκρέντομπι, ένα μικρό χωριό της δυτικής ακτής, στο οποίο σπανίως σταματούν οι καλοκαιρινοί τουρίστες που πάνε προς τη Μάρστραντ.

Το ισόγειο κτίριο είναι φτιαγμένο από τούβλα και βρίσκεται έξω από τον οικισμό, πιο πέρα από το γήπεδο του ποδοσφαίρου, στους πρόποδες του δασωμένου βουνού. Είναι ένα συμπαγές κτίριο με παραλληλόγραμμο σχήμα. Δεν έχει περιττές λεπτομέρειες για να του χαρίζουν ομορφιά. Μια φαρδιά σκάλα, παισιωμένη από ράμπες για αναπηρικά καροτσάκια, οδηγεί προς τις πόρτες. Στη διάρκεια της μέρας ανοίγουν αυτόματα όταν τις πλησιάζεις. Η πλαστική μοκέτα στο χολ της εισόδου είναι πράσινη με σκούρα στίγματα, έτσι ώστε να φαίνονται όσο το δυνατόν λιγότερο οι λεκέδες και τα σημάδια.

Το κτίριο δεν είναι μεγάλο. Έχει μόνο τέσσερις διαδρόμους που σχηματίζουν ένα πλαίσιο γύρω από το αίθριο, το οποίο αποκαλείται κοινόχρηστο σαλόνι. Στους κοινόχρηστους χώρους συγκαταλέγονται και μικρότερες αίθουσες· είναι καθιστικά τα οποία χρησιμοποιούνται την ημέρα. Οι καινούργιες μοκέτες του ιδρύματος έχουν παλιομοδίτικα μοτίβα. Στους καναπέδες και στις πολυθρόνες τα μαξιλάρια είναι καλυμμένα με πλαστικό.

Οι πλαστικές μοκέτες των διαδρόμων είναι τόσο γυαλιστερές, που αντανακλούν το φως των λαμπτήρων φθορισμού. Στους τοίχους υπάρχουν κουπαστές σε χρώμα πράσινο παστέλ, για να χαρίζουν ηρεμία, αλλά δίνουν στο δέρμα μια αρρωστημένη απόχρωση. Κάθε διάδρομος αποτελεί ένα τμήμα με οχτώ διαμερί-

οματα το καθένα. Τα διαμερίσματα είναι μικρά και δεν υπάρχουν πολλοί τρόποι να τα επιπλώσεις. Έχουν μπάνιο, αλλά όχι κουζίνα. Δεν υπάρχουν εστίες για να τις ξεχάσει κανείς αναμμένες. Τα παράθυρα δεν ανοίγουν παρά ελάχιστα. Οι πόρτες κλειδώνουν από μέσα, αλλά τα μέλη του προσωπικού έχουν κλειδιά και μπορούν να μπουν. Στα τμήματα Β και Γ, που βλέπουν προς το δάσος, τα διαμερίσματα έχουν μπαλκόνια κλεισμένα με συρματοπλέγμα, ώστε να μη φεύγει κανείς από εκείνο το σημείο. Αν κάποιος τρόφιμος σηκώνεται τη νύχτα ή πέφτει από το κρεβάτι, υπάρχει ανιχνευτής κίνησης με συναγερμό και μπαίνουν κάγκελα στο πλάι του κρεβατιού ώστε να μην ξανασμβεί κάτι τέτοιο.

Οι νέοι ιδιοκτήτες προσπαθούν να κάνουν το προσωπικό να σε αποκαλεί πελάτη και όχι τρόφιμο, παρότι σπανίως θα επέλεγε κανείς να μετακομίσει εκεί. Τη δεκαετία του '70, όταν χτίστηκε το ίδρυμα, οι τρόφιμοι ήταν πιο νέοι και πιο υγιείς από τους σημερινούς. Τώρα πρέπει να είσαι πολύ πιο άρρωστος για να βρεις θέση στη Σκιά του Έλατου. Λένε ότι αυτό είναι για το καλό σου, ότι είναι προτιμότερο για κάποιον να είναι στο οικογενειακό του περιβάλλον όσο το δυνατόν περισσότερο. Όταν οι συγγενείς του λαμβάνουν προσφορά για μια θέση στη Σκιά του Έλατου, έχουν το πολύ μία εβδομάδα στη διάθεσή τους για να την αποδεχτούν ή όχι. Η διαδικασία πρέπει να είναι γρήγορη, ώστε το ίδρυμα να μη χάνει χρήματα κρατώντας άδεια διαμερίσματα. Πίσω από κάθε πελάτη υπάρχουν κι άλλοι στην ουρά.

Ο τελευταίος τρόφιμος που πέθανε στη Σκιά του Έλατου ήταν η Μπριτ-Μαρί. Έμενε στο Δ6. Είχε πάψει να τρώει και να πίνει. Είχε αρχίσει να κοιμάται ολοένα και συχνότερα, ολοένα και περισσότερο. Είχε αφήσει τον εαυτό της να χαθεί σιγά σιγά. Κάτι καθόλου ασυνήθιστο για τους ηλικιωμένους που παθαίνουν κατάθλιψη. Το πιστοποιητικό θανάτου τους αναφέρει ως αιτία θανάτου την ανορεξία.

Η Σκιά του Έλατου είναι ένα μέρος όπου ο θάνατος είναι πάντοτε παρών. Το ίδρυμα είναι ο τελευταίος σταθμός. Το γνωρί-

ζουν όλοι, αλλά δεν το λέει κανείς· εδώ σπανίως παίρνουν μέτρα για να σε διατηρήσουν στη ζωή.

Το Δ6 έχει επιπλωθεί ξανά. Έχει ένα τραπέζι φαγητού με καρέκλα, ένα γραφείο, μια πολυθρόνα. Φωτογραφίες στους τοίχους. Ένα νέο σπίτι μέσα στο κτίριο του ιδρύματος. Το κρεβάτι είναι το μοναδικό έπιπλο που ανήκει στο ίδρυμα. Έχει απολυμανθεί μετά τον θάνατο της Μπριτ-Μαρί και είναι στρωμένο με νέα σεντόνια.

Στην αίθουσα προσωπικού του τμήματος Δ κάθεται η Γιοχάνα, που κοιτάζει αν υπάρχει κάτι νεότερο από μηνύματα και κλήσεις στο κινητό της. Κοιτάζει την οθόνη με άδειο βλέμμα. Δεν βρίσκει τίποτα καινούργιο. Τίποτα δεν συμβαίνει στον έξω κόσμο νωρίς το πρωί. Πού και πού κοιτάζει έξω από την τζαμαρία και βλέπει το κοινόχρηστο σαλόνι, όπου οι ακτίνες του ήλιου μπαίνουν από το παράθυρο της οροφής. Σύντομα θα φύγει από δω. Το έχει μετανιώσει που έκανε αίτηση γι' αυτή την καλοκαιρινή δουλειά. Απεχθάνεται τη νυχτερινή βάρδια, απεχθάνεται που ο Πέτρος στο Δ2 ή η Ντάγκμαρ στο Δ8 ξυπνούν μερικές φορές και είναι υποχρεωμένη να τους φροντίσει. Ο χειρότερος φόβος της όμως είναι μην πεθάνει κάποιος γέρος ενόσω θα είναι μόνη της στο τμήμα.

Ακούει μια πόρτα να ανοίγει στον διάδρομο και τινάζεται. Σηκώνεται όρθια. Κοιτάζει έξω από την αίθουσα προσωπικού. *Επιτέλους*. Είναι η Νίνα, που θα την αντικαταστήσει. Νωρίς, όπως πάντα. Η Νίνα μένει στο ίδρυμα περισσότερη ώρα απ' όση χρειάζεται, κάνει παραπανίσιες βάρδιες, κι όταν δεν έχει άλλες δουλειές, ψήνει κουλουράκια μαζί με τους γέρους. Η Νίνα ποτέ δεν λέει κάτι για τη ζωή της έξω από τη Σκιά του Έλατου. *Έχει άραγε ζωή αυτή η γυναίκα;* Η Γιοχάνα δυσκολεύεται να τη φανταστεί να φοράει συνηθισμένα ρούχα και όχι τη γαλάζια πουκαμίσσα και το φαρδύ παντελόνι. Σκέφτεται ότι η Νίνα μοιάζει με άνθρωπο που πλένεται με πράσινο σαπούνι. Υγιής και καθαρή. Κοντοκομμένα νύχια και κοντά μαλλιά. Δεν έχει καμία μυρωδιά πάνω της. *Πώς πήγε;* ρωτάει η Νίνα. Η Γιοχάνα ανασηκώνει τους ώμους και λέει:

Τίποτα ιδιαίτερο. Της δίνει το ντοσιέ με τις αναφορές της για τα συμβάντα της νύχτας. *Τώρα φεύγω,* της λέει.

Η Νίνα την κοιτάζει που φεύγει. Η αλογοουρά της Γιοχάνα κουνιέται στην πλάτη της καθώς προχωρά. Η Νίνα ανάβει την καφετιέρα στην αίθουσα προσωπικού. Σκουπίζει τον πάγκο και το τραπέζι.

Η Σουκντί, που θα δουλέψει μαζί της αυτό το πρωί, συναντάει στη σκάλα τον Φαϊζάλ, τον άντρα της. Η Σουκντί μόλις έχει φορέσει τα ρούχα της δουλειάς στα αποδυτήρια του υπογείου. Ο Φαϊζάλ μόλις έχει τελειώσει τη νυχτερινή βάρδια του στο τμήμα Β. Είναι κουρασμένος και αγχωμένος. Η μεγαλύτερη κόρη τους φροντίζει τα μικρότερα αδέρφια της στο κενό ανάμεσα στις βάρδιες των γονιών της και ο Φαϊζάλ θέλει να επιστρέψει στο σπίτι όσο το δυνατόν συντομότερα. Η Σουκντί τον φιλάει βιαστικά στο μάγουλο και πηγαίνει στο τμήμα Δ. Αρνεύεται τον καφέ που της προσφέρει η Νίνα. Διαβάζουν μαζί τις αναφορές ενώ η Νίνα αδειάζει το φλιτζάνι της. Μετά αρχίζει η πρωινή ρουτίνα.

Μπαίνουν στα διαμερίσματα του τμήματος Δ, στο ένα μετά το άλλο. Αγγίζουν με προσοχή το μέτωπο του κάθε τροφίμου, αλλάζουν πάνες, πλένουν τα γέρικα κορμιά με μαντιλάκια καθαρισμού, σαπούνι και χλιαρό νερό. Τους αλείφουν με Fenivil. Τους δίνουν τα φάρμακά τους από το στόμα, τον πρωκτό ή τον κόλπο. Φάρμακα για τη δυσκοιλιότητα, ηρεμιστικά, αναλγητικά, αντιπηκτικά. Βοηθούν τους γέροντες να ντυθούν και να βάλουν τις μασέλες τους. Τους χτενίζουν τα μαλλιά.

Μόλις μπαίνουν στο Δ1, ακούν τη Βίμποργκ να βαριαναστενάζει στον ύπνο της. Κρατάει σφιχτά στην αγκαλιά της μια λούτρινη γάτα, που έχει θερμικά καλώδια κάτω από την πολυεστερική γούνα της. Δεν αναγνωρίζει καμία από τις δύο γηροκόμους. *Γιατί δεν με ξυπνάει η μαμά μου;* τους λέει κοιτάζοντας με νευρικότητα τη Σουκντί. *Στην Αφρική σε βρήκε και σε αγόρασε;* Συνεχίζει να κοιτάζει επίμονα τη Σουκντί καθώς αυτή της βγάζει την πάνα. Τα κόπρανά της είναι κατάμαυρα από τα χάπια σιδήρου που παίρνει. Οι δύο γυναίκες την καθαρίζουν καλά, της βάζουν καινούργ-

για πάντα και το ελαστικό δικτυωτό εσώρουχο που φορούν όλοι οι τρόφιμοι. *Πού είναι η μαμά μου;* ρωτάει η Βίμποργ. *Θέλω να τηλεφωνήσω στη μαμά μου.* Απλώνει το χέρι της για να πιάσει το τηλέφωνο, καταφέρνει να σηκώσει το ακουστικό, αλλά την πείθουν να περιμένει. Ο τηλεφωνικός αριθμός που θέλει να καλέσει η Βίμποργ δεν χρησιμοποιείται πια, και η γυναίκα ανησυχεί, γιατί δεν της απαντάει κανείς.

Στο Δ2 η Σουκντί βοηθάει τον Πέτρους να ξυριστεί. Χρησιμοποιεί ξυριστική μηχανή και όχι ξυραφάκι, για να μην τραυματιστεί σε περίπτωση που τον πιάσει κρίση. Καθώς η Νίνα κάθεται ανακούρκουδα δίπλα στο κρεβάτι και αλλάζει τη σακούλα του καθετήρα, φροντίζει να βρίσκεται μακριά από τα δυνατά, γρήγορα χέρια του. Μετά ελέγχει το επίπεδο σακχάρου στο αίμα του.

Στο Δ3 η Έντιτ ανοίγει τα μάτια της μόλις οι δύο γυναίκες μπαίνουν μέσα. *Καλημέρα,* τους λέει νυσταγμένη. *Ονομάζομαι Έντιτ Άντερσον, και είμαι γραμματέας του διευθυντή Παλμ.* Οι γυναίκες νεύουν καταφατικά. Η Έντιτ ανοιγοκλείνει τα μάτια της. *Καλημέρα. Ονομάζομαι Έντιτ Άντερσον, και είμαι γραμματέας του διευθυντή Παλμ.* Οι γυναίκες φορούν τα γάντια τους και βοηθούν την Έντιτ ενώ εκείνη συνεχίζει να τους λέει ποια είναι.

Στο Δ4 η Μπούντιλ τις κοιτάζει με μισόκλειστα μάτια καθώς της βγάζουν το νυχτικό και της αλλάζουν την πάνα. *Μάντεψε πόσων χρονών είμαι.* Παρότι η Νίνα γνωρίζει πολύ καλά την απάντηση – η Μπούντιλ έχει περάσει τα ενενήντα –, της λέει: *Μήπως είσαι εβδομήντα;* Η Μπούντιλ χαμογελάει ικανοποιημένη. *Έτσι λένε όλοι, κανένας δεν πιστεύει ότι είμαι πολύ πιο μεγάλη. Είμαι ακόμα όμορφη, έτσι μου λένε.* Η Νίνα και η Σουκντί τη διαβεβαιώνουν ότι συμφωνούν.

Σήμερα είναι η σειρά της Λίλεμουρ να κάνει ντους. Τη βοηθούν να μπει στο μπάνιο του Δ4. Την ξεντύνουν. Το δικτυωτό εσώρουχο έχει αφήσει καρό αποτυπώματα πάνω στην πρησμένη κοιλιά της. Τα σώματά τους ιδρώνουν μέσα στις λαστιχένιες μπότες, στα γάντια και στις πλαστικές ποδιές, αλλά τουλάχιστον η Λίλεμουρ είναι συνεργάσιμη. Την κατεβάζουν προσεκτικά για να

καθίσει στην καρέκλα της ντουσιέρας. Μόλις η Λίλεμουρ εγκρίνει τη θερμοκρασία του νερού, την πλένουν απαλά με το τηλέφωνο του ντους. Η Νίνα σηκώνει τα βαριά στήθη της για να της τα πλύνει καλά και από την κάτω πλευρά. Η Λίλεμουρ την κοιτάζει και λέει: *Λαχταρώ να φτιάσω στο σπίτι του Κυρίου, αλλά αποφάσισα να ζήσω λίγο ακόμη.* Η Νίνα της λέει: *Αυτό είναι πολύ καλό, Λίλεμουρ.* Στα πλακάκια του μπάνιου υπάρχουν αυτοκόλλητα με χαμογελαστά αγγελάκια.

Περνούν μπροστά από την κλειστή πόρτα του Δ6 και μπαίνουν στο Δ7, όπου ζει η Άννα. *Νομίζω πως μου βγήκε το έντερο,* λέει η Άννα μόλις μπαίνουν μέσα. Πάσχει από πρόπτωση του ορθού· το έντερό της εξέρχεται από τον πρωκτό και είναι κατακόκκινο. Καμία εγχείρηση δεν έχει φέρει αποτέλεσμα. Η Άννα φλυαρεί χαρούμενα για το τι σχεδιάζει να κάνει αυτή τη μέρα ενόσω εκείνες την καθαρίζουν με υγρά μαντιλάκια και πιέζουν με προσοχή το έντερο για να μπει στη θέση του. Τοποθετούν στο ευαίσθητο σημείο χειρουργικό βαμβάκι. *Θα πάω στη Γαλλία, πάντα ήθελα να πάω εκεί,* τους λέει. Η Νίνα τη ρωτάει τι σκέφεται να κάνει εκεί, και η Άννα απαντάει ότι θα δει τον πύργο του Άιφελ και θα φάει ένα σωρό γλυκά. *Σίγουρα θα είναι όμορφα την άνοιξη, γι' αυτό θα πάω τότε. Αρκεί να το θέλει ο Θεός και να βασιτήξουν τα παπούτσια μου.* Η Άννα γελάει και κοιτάζει ονειροπόλα προς το παράθυρο.

Το Δ8 είναι το μόνο διαμέρισμα με δύο τροφίμους. Η Ντάγκμαρ είναι ήδη ξύπνια μόλις μπαίνουν μέσα. Η Σουκντί ξυπνάει τη Βέρα, που κοιμάται στο άλλο κρεβάτι. *Καλημέρα Ντάγκμαρ,* λέει η Νίνα. *Κοιμήθηκες καλά;* Η Ντάγκμαρ την κοιτάζει με τα κόκκινα μάτια της, που τρέχουν. Στον τοίχο δίπλα στο κρεβάτι υπάρχουν ακουαρέλες και σκίτσα με μολύβι που δείχνουν μια νέα και όμορφη Ντάγκμαρ. Χαμογελάει με προσδοκία καθώς την πλησιάζει η Νίνα. Έχει το ένα της χέρι κάτω από το πάπλωμα. Το βγάζει. Είναι γεμάτο κόπρανα. Το κουνάει και γελάει. Το στόμα της είναι φαφούτικο. *Αχ, Ντάγκμαρ!* φωνάζει η Βέρα από το κρεβάτι της. Μετά γυρίζει προς τη Σουκντί με μάτια που δείχνουν

ολοφάνερα την ντροπή της. *Μη θυμώνετε μαζί της. Δεν θέλει να βλάψει κανέναν.*

Λίγο αργότερα, στην κουζίνα, η Νίνα φτιάχνει πόριτζ ενώ η Σουκντί ετοιμάζει φέτες ψωμί με βούτυρο και τυρί. Τοποθετούν στους δίσκους τα φλιτζάνια του καφέ και κούπες με ειδικό επιστόμιο, βαθιά πιάτα με φαρδιές άκρες και εύχρηστα κουτάλια.

Μετά το πρόγευμα κάποιοι γέροι πάνε στο καθιστικό να δουν τηλεόραση. Η Νίνα κατεβάζει από το ράφι μια παλιά ταινία του Νιλς Πόουπ και τη βάζει στη συσκευή του dvd. Η Ντάγκμαρ, καθισμένη στο αναπηρικό καροτσάκι της, έχει αρχίσει ήδη να κουνάει το κεφάλι, αλλά ο Πέτρος κοιτάζει επίμονα τη σαστισμένη υπηρέτρια στην ταινία. *Μονί του διαβόλου, φωνάζει. Σκύλα!* Η Βέρα, ανυπόμονη, του λέει να σωπάσει. Η Ντάγκμαρ αρχίζει να ροχαλίζει ελαφρά.